

Діяльність бібліотек Чуднівського району в Рік охорони культурної спадщини в Україні

Бібліотечна практика. Вип. 19

**КЗ «ОУНБ ім. Олега Ольжича»
Житомирської обласної ради
Науково-методичний відділ**

**Діяльність бібліотек
Чуднівського району в Рік
охорони культурної спадщини
в Україні**

Бібліотечна практика. Вип. 19

Житомир, 2019

Діяльність бібліотек Чуднівського району в Рік охорони культурної спадщини в Україні [Текст]: досвід роботи/ ЖОУНБ ім. О.Ольжича, наук.-метод. відділ / О.О.Ковальчук ; Ред. вип. Г. Й. Врублевська. – Житомир, 2019. – 14 с.

У випуску висвітлюється досвід роботи з відродження і збереження культурної спадщини публічних бібліотек Чуднівщини.

Розглядаючи бібліотеку як заклад зі збереження та поширення культурної спадщини, бібліотекарі району доводять до своїх користувачів шляхом популяризації творів українських письменників, що нашу спадщину потрібно оберігати протягом усього життя. Саме на це і спрямована діяльність бібліотек для населення регіону, а у своїй практиці вони використовують найпоширеніші, цікаві та нетрадиційні форми роботи.

Пам'яткам історії і культури належить чільне місце у відродженні історичної пам'яті народу, яка є потужним чинником встановлення зв'язку минулого із сьогоденням, важливого складового формування ідентичності нації.

Визначення 2018 року Роком охорони культурної спадщини в Україні пов'язано з попередньою домовленістю між Радою Європи та представниками європейського парламенту про оголошення цього року «Роком культурної спадщини в Європі».

При згадці про рідний край, солодко щемить у душі, додається сил і наснаги у кожної людини. Таким краєм є Чуднівщина – край багатой щедрої землі, край неповторної мальовничої природи, неповторних пам'яток історії і культури, які дісталися нам від предків.

З метою вдосконалення роботи бібліотек на семінарі - практикумі розглядалося питання «Діяльність сільської бібліотеки щодо зберігання культурної спадщини краю». Також було запропоновано їм завдання - підготувати дайджест «Гордість мого села».

Цікаві матеріали підготували:

- Волосівська сільська бібліотека- «Історична пам'ятка села Волосівка-місцевий млин»,
- Бейзимівська сільська бібліотека «Легенда про криничку»,
- Краснопільська бібліотека Краснопольської ОТГ – «Краснопольський костюл св. Діви-Марії».

В рамках Року працівники ЦРБ провели змістовну, творчу інформаційно-мистецьку годину для старшокласників школи №2 «Мистецький простір Європи», де йшлося про найбільші музеї у світі та оформили книжкову виставку «Музейні скарби України».

В районі є природні та історично-культурні об'єкти, парки, церкви та музеї. На території села Троща знаходиться Трощанський парк – пам'ятка, що входить до складу природно – заповідного фонду України і охороняється як національне надбання. Його створено з метою збереження ясеневих і грабових масивів, а також 200-річних ялин. В парку ростуть рідкісні рослини, які занесені до Червоної Книги України і перебувають під охороною. В парку знаходиться дієвий дитячий табір. Сільська бібліотека проводить тут екскурсії, екологічні години для молоді про історію створення парку «Культурна спадщина нашого села», «Трощанський парк – гордість нашого села» та інші.

Славиться в районі і Турчинівський парк, який заснований у першій половині XIX ст. На території парку знаходиться пам'ятка архітектури – палац Уварової, будівництво якого в 1899 р. почав Федір Терещенко, а згодом продовжила його дочка.

В будівлі зараз знаходиться професійно – технічне училище. Тут часто бувають екскурсії, проводяться краєзнавчі подорожі славетним парком «Природні парки – гордість і краса», «Унікальний дарунок батька (про Турчинівську садибу Уварових)», «Старовинна садиба – визначна пам'ятка села Турчинівки».

Нещодавно в селі Жеребки відкрився унікальний туристичний об'єкт культурної спадщини. Садибу-музей в українському стилі побудував син в пам'ять про свого батька Антона Кульчицького, який народився в Жеребках. Український дух панує в головній будівлі садиби. Кімнати оформлені в національному стилі: використано старовинні побутові речі та приладдя, картини, килими, вишиті скатертини, ікони. Справжній музей. Ця садиба не є закритою. Тут сільський бібліотекар Наталія Музика проводить екскурсії для гостей села, проводяться також різні масові заходи для молоді: «Колиска роду – українська хата», «Українська хата, на добро багата».

Українська оселя... З давніх давен з рушником, з запашним зіллям за сволоком та образами. Батьківська оселя – це родинне вогнище, звідки кожна дитина іде у широкий світ.

«Благословенна будь, українська хато» - так називалося літературно – музичне свято, яке провела Івано-Пільська селищна бібліотека. В рамках творчої акції – 2018 Рік охорони культурної спадщини». Цей захід проходив в повній

людей залі місцевого БК і не залишив нікого байдужим. На фоні української світлиці сяяли ікони в вишитих рушниках, висів портрет Т.Г.Шевченка; тут відбувалося справжнє дійство: сценка сватання і освячення хати, популяризувалася творчість Тараса і українська мова, віддавалася шана хлібу і родині, звучали українські народні пісні.

На базі сільських бібліотек – Троща і Будичани проводилися районні семінари – практикуми «Сільська бібліотека – інформаційний, історико – культурний центр місцевої громади».

Бібліотечні працівники цих сіл опікуються місцевими музеями народознавства, де оформлені українські світлиці, зібрані старовинні речі корінних жителів. Тут проводяться українські вечорниці, уроки народознавства

«Обереги рідного краю», «Звичаї та обряди в нашому селі», «Скарби з бабусиної скрині», «Я візьму той рушник...».

... Місто Чуднів вперше згадується документально в іпатіївському літописі 1257 року. У ньому багато чудових місць, що представляють інтерес для туристів. Францисканський Собор у Чуднові був заснований на початку XVII ст. Він представлений як вінтажна триповерхова споруда з дзвіницею. Чуднівська церква Різдва пресвятої Богородиці відзначила свій 120 – річний ювілей. Хоча є відомості, що храм існував ще за часів козацької доби. На території містечка знаходяться також Українська греко – католицька церква Архістратига Михаїла.

В 2018 році в Україні відзначалося 1030-річчя від дня хрещення Київської Русі. Це одна з найважливіших подій в історії України. Хрещення має не лише історичне значення – воно насамперед духовно і культурно поєднало наш народ з Європейським світом і таким чином стало важливою віхою у розвитку української державності.

Саме цій знаменній даті був приурочений бібліотечний non-stop «Духовні святині Чуднова». У заході взяли участь учні місцевого ліцею. Почалася подорож з центральної бібліотеки, де учасники заходу ознайомилися з переглядом літератури «Духовна єдність народу». За програмою заходу група відвідала три християнські храми Чуднова: церкву Різдва Пресвятої Богородиці, Францинсканський римо – католицький костел і церкву Матері Божої Почаївської. Священники кожної з цих церков розповіли про історію створення храму, про значення розписів на стінах, про церковні таїнства, а також про те, чому потрібно відвідувати храм. Під час екскурсії бібліотекар розповіла дітям про історію християнізації від появи перших християн до хрещення у 988 році Київської Русі князем Володимиром. На закінчення non – stop діти переглянули у бібліотеці мультиплікаційний фільм «Князь Володимир» .

Вишиванка – це символ України, відбиття культурної пам'яті народу його оберіг. В її узорах збереглися прадавні культурні знаки, образи, символіка. Це не тільки художнє оформлення речей, а й мистецтво оригінального бачення світу відтворення специфічними художніми засобами.

Щорічно у травні в Україні відзначається День вишиванки. До цього свята долучаються і бібліотеки району. В книгозбірнях оформляються виставки вишиванок місцевих жителів «Українська вишивка», «Обереги, що не губляться в віках», «Українські вишиванки – наче райдуги світанки», проводяться народознавчі години «Вишиванка – оберіг українського народу», «У вишиванці доля і життя мого народу».

У читальному залі районної бібліотеки діє розгорнута книжкова виставка народознавчого характеру «У звичаях, традиціях народу ти душу України пізнавай». На трьох вітринах представлені книги, фотоальбоми, періодика, які розкривають історію нашого народу у його традиціях і звичаях. Експонати народного вжитку органічно доповнюють експозицію.

Культурні традиції Чуднівщини зберігають і примножують численні свята, які організовують працівники культури. Так, в Іванопільській селищній

бібліотеці було проведено презентацію поетичної збірки поета-івано-пільчанина Миколи Ковалю «А роки, як осінні листки». Здавалося, що велика родина зібралась за одним столом, де панує злагода і мир. Поетове слово, покладене на музику, заповнило людські почуття, бо через всю поезію Миколи Ковалю червоною ниткою проходить любов до України, рідного краю, вулиці, людей, мами, родини.

В селі Будичани було проведено Свято вулиці. На захід запросили доцента інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету, фольклориста та етнографа Раїсу Цапун, яка написала про рідне село книги «Сербинівське весілля» та «Традиційна спадщина». Вони демонструвалися на книжковій виставці «Сторінками історії рідного села», організованій бібліотечними працівниками. В 2018 році відзначили ювілейні дати Бабушківський та Бейзимівський БК.

Для жителів названих сіл це було справжнє свято духовності та культури. Сільський БК – це храм, у якому народжується та зберігається духовність, традиції українського народу, це є осередок культурного життя села. З часів створення цих закладів на їх сцені співали та танцювали, насолоджувалися, раділи, сміялися чимало сільчан. Бібліотечні працівники Алла Гояк та Наталія Федорчук організували виставки місцевих майстринь вишивки і робіт з бісеру, а також фотовиставки «Історія сільського клубу та бібліотеки». Це були заходи справжнього духовного єднання. Село живе, творить, береже свою історію, культуру і гордиться своїми людьми.

Головне багатство краю – це його люди. У сузір'ї славних видатних людей, доля яких пов'язана з Чуднівщиною – імена графа Генріха Ржевуцького, Івана Фещенка-Чопівського, Миколи Чечеля, Євгена Рихліка. Для цього у бібліотеках проводилися красназавчі години «Граф з берегів Тетерева»,

З нагоди Дня української писемності та мови в центральній районній бібліотеці було оформлено книжкову виставку «Мова-невмируща душа народу», на якій представлено художні твори та поезія українських авторів, вислови та цитати відомих людей. В Краснопільській бібліотеці діючої ОТГ функціонує книжкова виставка «Мова у серці народу, в душі країни».

Бібліотеки – це справжні берегині нашої національної культури. Вони були і залишаються символом української культури, духовності, адже в їх фондах збираються документи з історичного краєзнавства. Популяризувати їх – пріоритетне завдання бібліотечних фахівців.

Укладач :

О.А.Романець, завідувач відділу
методичної інноваційної та правової роботи